

Leesproblemen en dyslexie

Wat zijn leesproblemen en wat is dyslexie?

In Nederland wordt dyslexie officieel aangeduid als:

"Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau." (www.dyslexiecentraal.nl)

Kinderen met dyslexie verwerken gesproken en geschreven taal op een andere manier dan hun leeftijdsgenoten zonder leesproblemen. In de praktijk valt op dat ze over het algemeen langzamer lezen en veel lees- en spelfouten maken. Vaak wordt dit al zichtbaar vanaf het begin van het taalonderwijs, maar het kan ook pas later tot uiting komen omdat een kind lang heeft kunnen compenseren met sterke kanten.

Het woord 'hardnekkig' is een belangrijk kenmerk van leesproblemen en dyslexie. Het wil zeggen dat ondanks intensief oefenen er weinig tot geen vooruitgang geboekt wordt. Om van een probleem of stoornis te kunnen spreken, moet er namelijk heel wat tijd en energie geïnvesteerd zijn, zeker wel een jaar. Tijdens dit schooljaar kunnen er al signalen zijn dat het aanleren van de tekens, de klanken en het lezen van eenlettergrepige woorden veel meer oefening en extra instructie vraagt dan bij de meeste kinderen.

De eerste handelingsplannen worden al bij de herfstsignalering opgesteld voor deze kinderen. Blijft het kind ondanks deze extra instructies, het vele oefenen op school en thuis, ernstige dyslexie e achterstanden houden dan kan er gesproken worden van een ernstig probleem met het leren lezen.

Bekijk ook de aflevering van het Klokhuis over dyslexie: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzending/2634/Dyslexie>

Hoe kan ik dyslexie herkennen?

De eerste signalen van dyslexie zijn over het algemeen:

- moeite het verschil tussen bepaalde klanken (m, n en ng of eu, uu en ui) te horen
- letters omdraaien (bijvoorbeeld b en d) of de volgorde van letters in een woord door elkaar halen (dorp, drop).
- hikkelen bij het lezen van lange woorden.
- korte woordjes in teksten worden soms overgeslagen of vervangen door andere woorden.
- moeite hebben om op woorden te komen.
- ruimtelijke begrippen door elkaar halen (voor/achter, links/rechts).
- moeite hebben met het aanleren van liedjes of rijmpjes.
- moeite met automatiseren (spellingafspraken, tafels, rijtjes).

Wanneer een kind moeite heeft met lezen of spellen hoeft er niet direct sprake te zijn van dyslexie. Het kan zijn dat een kind meer tijd nodig heeft om zich de vaardigheid eigen te maken. Lees- en spellingproblemen kunnen tegelijkertijd voorkomen, maar het kan ook zijn dat een kind alleen lees, of alleen spellingproblemen heeft.

Wat is de oorzaak van dyslexie?

Wat de precieze oorzaak is van dyslexie, dat weten we nog niet helemaal. Wel weten we dat het zich afspeelt in de hersenen. Duidelijk is dat mensen met dyslexie problemen hebben met de fonologische vaardigheden. Ook hebben zij vaak automatiseringsproblemen.

Wat we wel zeker weten is dat er bij dyslexie sprake is van een erfelijke factor. Een kind met een ouder met dyslexie, heeft 40-50% meer kans er ook aanleg voor te hebben. En bij twee dyslectische ouders is dit zelfs rond de 80%.

Uitgebreid psychologisch en orthodidactisch onderzoek door een gezondheidszorgpsycholoog of een orthopedagoog-generalist kan uitwijzen of er sprake is van een leesprobleem of een leesstoornis, dyslexie. Dit onderzoek geeft antwoord op de vraag wat de mogelijke oorzaak kan zijn van deze problemen en de ernst van de problemen. Tevens komen hier gerichte adviezen voor de hulp naar voren.

Wat is ernstige dyslexie?

Dyslexie is aangeboren en niet afhankelijk van de intelligentie. Het kan veel invloed hebben op de schoolprestaties van leerlingen, vooral op vakken waarbij taalvaardigheid belangrijk is. Daarom is vroegtijdige signalering bij kinderen zo belangrijk. Zo kan er direct gestart worden met goede begeleiding door school en kunnen vaak verdere problemen worden voorkomen.

Voor een kleine groep leerlingen met dyslexie is de ondersteuning die op school kan worden geboden niet genoeg. De dyslexie is te ernstig. Deze leerlingen komen in sommige gevallen in aanmerking voor individuele behandeling door een dyslexiezorgaanbieder. Wanneer uit onderzoek blijkt dat de dyslexie ernstig, spreken we van ernstige dyslexie.

Wanneer is een onderzoek naar de leesproblemen of dyslexie zinvol?

Als gerichte hulp en alle extra oefeningen na een periode van minimaal een half jaar niet voldoende goed aanslaan en het kind vastloopt in de ontwikkeling van het lezen, is een psychologisch en orthodidactisch onderzoek zinvol om de oorzaken te vinden. Er moet in ieder geval sprake zijn van ernstige woordleesproblemen: kinderen moeten op drie opeenvolgende hoofdmeetmomenten voor woordlezen een V-(min)-score of E-score behalen (laagste 10% normgroep). Daarnaast kan ook sprake zijn van een (ernstig) spellingprobleem. Voor de criteria voor doorverwijzing naar vergoede zorg is echter een ernstig woordleesprobleem een noodzakelijke voorwaarde.

Bestaat er een vermoeden dat er sprake kan zijn van ernstige dyslexie? Kijk dan goed in het <https://www.nkd.nl/app/uploads/2021/12/1.-Leidraad-Ernstige-Dyslexie.pdf> welke stappen er genomen moeten worden voor er een onderzoekaangevraagd kan worden. Indien dit vermoeden bestaat, kan in sommige gevallen de diagnostiek en de behandeling vergoed worden door de gemeente.

Bij veel kinderen met ernstige leesproblemen kan er sprake zijn van dyslexie maar dat hoeft niet een ernstige dyslexie te zijn. Een onderzoek komt dan voor rekening van de ouders en/ of de school.

Meer weten over dyslexie?

Voor meer informatie over dyslexieonderzoek en/of dyslexiebehandeling kunt u terecht op de websites van de diverse zorgaanbieders in de regio.

Informatie vanuit SWV de Eem:

- Nieuwe werkwijze Dyslexiezorg in de regio Amersfoort
- Dyslexiezorg in de regio Amersfoort
- Routekaart dyslexiezorg regio Amersfoort

Informatieve websites

www.lexima.nl

www.steunpuntdyslexie.nl

www.masterplandyslexie.nl

www.dedicon.nl

www.makkelijklezenplein.nl

www.expertisecentrumnederlands.nl

www.nkd.nl